

LIJST VAN INGEKOMEN STUKKEN

(raadsvergadering van 6 juli 2017)

1. Een ingekomen brief d.d. 21 juni 2017 van Recreatie Midden Nederland, over mogelijke toetreding gemeente De Ronde Venen tot recreatieschap Stichtse Groenlanden. 17/brf30.

Voorgesteld wordt deze brief vooralsnog voor kennisgeving aan te nemen en de brief ter kennisneming aan te bieden aan het college ter voorbereiding van een advies op het moment dat de wijziging definitief wordt voorgelegd aan de raad.
2. Een ingekomen brief d.d. 26 juni 2017, van Klankbordgroep Kruisvaartkade, alhier, over bezwaren SPvE Kruisvaartkade (4607372).

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeeste en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.
3. Een ingekomen brief d.d. 29 juni 2017, van de GGD, regio Utrecht, alhier, over de vastgestelde begroting 2018 en jaarstukken 2016 GGDrU (nr 4607298).

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeeste en Wethouders, om advies.
4. Een ingekomen manifest voor een seniorvriendelijke gemeente, van KBO-PCOB aan politieke partijen voor de gementeraadsverkiezingen van 2018.

Voorgesteld wordt dit manifest voor kennisgeving aan te nemen.
5. Een ingekomen petitie/burgerinitiatief d.d 27 juni 2017, van de heer P., namens een aantal bewoners van Utrecht Oost, alhier, over Dakopbouwen in Oudwijk/ beschermd stadsgezicht Utrecht Oost.

Voorgesteld wordt deze petitie in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, te afdoening.

Informatiebrief voor de colleges, raden en staten van de leden (gemeenten en de provincie Utrecht) van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden, inzake de mogelijke toetreding van de gemeente De Ronde Venen tot het recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Van: Herman Geerdes, voorzitter dagelijks bestuur recreatieschap Stichtse Groenlanden

Aan: colleges van B&W en gemeenteraden van de gemeenten de Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Woerden en IJsselstein en het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Utrecht

Betreft: toetreding gemeente De Ronde Venen tot recreatieschap Stichtse Groenlanden

Inleiding

In een eerdere raadsinformatiebrief (27 februari 2017, ter informatie bijgevoegd), bent u uitgebreid geïnformeerd over de start van de gesprekken tussen het recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL) en de gemeente De Ronde Venen (DRV) over de mogelijke toetreding van die gemeente tot het recreatieschap. Deze toetreding is wenselijk voor beide partijen. Het belang van het recreatieschap Stichtse Groenlanden is onder meer gelegen in de mogelijkheden om haar recreatief aanbod te verrijken en om de continuïteit in de uitvoering te waarborgen. Het belang van Gemeente De Ronde Venen komt voort uit de op handen zijnde liquidatie van het recreatieschap Vinkeveense Plassen.

Door bureau KokxDeVoogd is eind 2016 onderzoek gedaan naar de beste manier om de gevolgen van de liquidatie van het recreatieschap Vinkeveense Plassen op te vangen. Daarover is een rapport verschenen dat in de vorige raadsinformatiebrief kort is samengevat. Over de resultaten van dat onderzoek zijn raadsleden van deelnemers aan recreatieschap Stichtse Groenlanden geïnformeerd tijdens een informatiebijeenkomst op 2 november 2016.

Door middel van deze brief informeer ik u gaarne over de stand van zaken in het proces en de stappen die Stichtse Groenlanden en De Ronde Venen voornemens zijn te nemen in de komende periode. De gesprekken tussen Stichtse Groenlanden en De Ronde Venen zijn inmiddels afgerond en het college van De Ronde Venen en het dagelijks bestuur van Stichtse Groenlanden hebben ingestemd met de resultaten van de onderhandelingen en de daaruit voortgekomen Toetredingsovereenkomst. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur van Stichtse Groenlanden het

voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling en de daarbij horende ontwerp Bijdrageregeling vastgesteld. Deze stukken, op basis waarvan de toetreding van De Ronde Venen tot Stichtse Groenlanden kan worden geregeld, worden op 22 juni aan het algemeen bestuur van Stichtse Groenlanden voorgelegd en vervolgens aan alle deelnemers (raden, colleges en staten) aangeboden met het verzoek over het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling vóór 1 oktober 2017 een besluit te nemen. Voor de zomer zal ook het college en de raad van De Ronde Venen een besluit over de toetreding nemen.

Uitkomsten toetredingsonderhandelingen

Het dagelijks bestuur van Recreatieschap Stichtse Groenlanden en het college van de gemeente De Ronde Venen hebben uit hun midden onderhandelingsdelegaties benoemd. De onderhandelingsdelegaties hebben de voorwaarden voor toetreding verkend en overeenstemming bereikt over de te maken afspraken, uiteraard onder voorbehoud van instemming van hun achterbannen. In het dagelijks en algemeen bestuur van Stichtse Groenlanden en in het college van De Ronde Venen zijn de resultaten van de onderhandelingen besproken en is besloten dat de resultaten voldoende basis vormen om de toetreding daadwerkelijk te laten plaatsvinden.

De belangrijkste uitkomsten van de onderhandelingen zijn:

1. De toetreding stoelt op een gezamenlijke ambitie om de recreant centraal te stellen in zowel het beleid van recreatieschap Stichtse Groenlanden als in het recreatiebeleid van de gemeente De Ronde Venen. Door de verscheidenheid van de gebieden en de aansluitende gebieden ontstaat een gebied dat op veel manieren de recreant aan de westkant van de provincie Utrecht kan bedienen. Een belangrijke toevoeging aan het leef- en woonklimaat in dit deel van de provincie.
2. De toetreding van de gemeente De Ronde Venen tot het recreatieschap Stichtse Groenlanden levert meerwaarde op voor beide partijen, ook al wordt in de eerste periode het beheer, onderhoud, toezicht en handhaving in beide gebieden gescheiden gehouden. Zo wordt de ontwikkelkracht van beide gebieden samengevoegd.
3. Ook kunnen de gemeente De Ronde Venen en –deelnemers van- recreatieschap Stichtse Groenlanden gezamenlijk optreden richting de Gebiedscommissie Utrecht-West en toeristisch-recreatieve samenwerkingsverbanden in het Groene Hart. Dit vermindert de bestuurlijke drukte en vergroot de kracht van regionale samenwerking op het gebied van recreatie, toerisme, natuur, landschap en plattelandseconomie.
4. Door toetreding van De Ronde Venen tot Stichtse Groenlanden kan de gemeente De Ronde Venen gebruik blijven maken van de diensten van uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN) en kan de taakuitvoering voor het werkgebied VVP (dat De Ronde Venen inbrengt) gecontinueerd worden via inbesteding i.p.v. aanbesteding.
5. Voor Stichtse Groenlanden is het voordeel dat de schaalomvang van RMN behouden blijft. SGL kan dus gebruik blijven maken van de deskundigheid van RMN. Bij niet toetreding zou RMN fors moeten afslanken, waardoor het serviceniveau in gevaar zou kunnen komen.

6. De basisafspraken in de Toetredingsovereenkomst regelen de algemene verhoudingen tussen de gemeente De Ronde Venen en recreatieschap Stichtse Groenlanden vanaf de toetredingsdatum 1 januari 2018. De gemeente De Ronde Venen vrijwaart recreatieschap Stichtse Groenlanden van alle (financiële) risico's die voortvloeien uit de toetreding van De Ronde Venen. Tegelijkertijd vrijwaren de huidige deelnemers in recreatieschap Stichtse Groenlanden de gemeente De Ronde Venen van alle (financiële) risico's die verbonden zijn aan het werkgebied van recreatieschap Stichtse Groenlanden zoals dat er was voor de toetreding van de gemeente De Ronde Venen.
7. De aanvullende afspraken gelden voor de periode 1 januari 2018 tot 1 januari 2024. In deze periode wordt er gewerkt met een basisbegroting en twee gescheiden begrotingsprogramma's. Als deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling van Stichtse Groenlanden deelt de gemeente De Ronde Venen in de instandhoudingskosten en risico's die voortvloeien uit het eigenaarschap van de regeling (basisbegroting). Beheer, onderhoud, toezicht en exploitatie in beide gebieden (het huidige Stichtse Groenlanden-werkgebied en het werkgebied dat De Ronde Venen inbrengt) worden in twee afzonderlijke begrotingsprogramma's financieel van elkaar gescheiden. Ook de financiële risico's die voortvloeien uit het specifieke beheer in beide gebieden worden in de periode 1-1-2018 tot 1-1-2024 gescheiden. Het doel van het werken met twee programma's en het scheiden van risico's is om inzichtelijk te maken hoe de financiële situatie in beide programma's zich ontwikkelt en of en hoe eventuele risico's zich manifesteren. Bovendien wordt deze periode benut om het Toekomstplan VVP integraal uit te voeren met als resultante dat er een sluitende exploitatie voor dit gebied ontstaat. De keuze voor deze aanpak biedt ook de gelegenheid aan beide partijen om elkaar beter te leren kennen en vertrouwen op te bouwen. Het uitgangspunt hierbij is om op termijn toe te werken naar een gecontroleerde ontschotting. Daarom worden in 2022 de aanvullende afspraken die gelden tussen 1-1-2018 en 1-1-2024 geëvalueerd en wordt beoordeeld of deze afspraken voortgezet worden of kunnen komen te vervallen en de begrotingsprogramma's samengevoegd kunnen worden.

In het onderzoek van KokxDeVoogd naar de meest wenselijke oplossing voor de gevolgen van de aanstaande liquidatie van het schap Vinkeveense Plassen is ook de toetreding van De Ronde Venen tot het schap Loosdrechtse Plassen aan de orde gekomen. Tijdens de gesprekken over de toetreding tot Stichtse Groenlanden bleek dat die optie bij enkele betrokkenen nog als wenselijk wordt gezien.

In het rapport van KokxDeVoogd staat: "In ieder geval fuseren zowel Stichtse Groenlanden (SGL) als Vinkeveense Plassen (VVP) liever niet met Plassenschap Loosdrecht e.o. (LSD). De afwijkende bestuursculturen tussen de verschillende schappen en de beelden over financiële risico's van de ander spelen hier zeker een rol in" (pag. 33).

Hoewel gezien het soort gebied (plassen met eilanden) Vinkeveense Plassen en Loosdrechtse Plassen meer gemeen hebben dan Vinkeveense Plassen en Stichtse Groenlanden, heeft de afwijkende bestuurscultuur voor De Ronde Venen de doorslag gegeven om toetreding te verzoeken tot Stichtse Groenlanden. Dat verzoek is de afgelopen maanden onderzocht en besproken en ligt nu ter goedkeuring voor bij het algemeen bestuur van Stichtse Groenlanden.

De daadwerkelijke liquidatie van het recreatieschap Vinkeveense Plassen zal tegelijk met de toetreding van de gemeente De Ronde Venen tot het recreatieschap Stichtse Groenlanden plaats vinden. Daartoe neemt het algemeen bestuur van recreatieschap Vinkeveense Plassen de noodzakelijke stappen. De deelnemers van het recreatieschap Stichtse Groenlanden worden niet geconfronteerd met de gevolgen van deze liquidatie. De gemeente De Ronde Venen krijgt als

rechtsoptvolger van het recreatieschap Vinkeveense Plassen de boedel over van dat schap. Zij bepaalt wat zij daarvan in wil brengen in het recreatieschap Stichtse Groenlanden en het algemeen bestuur van het recreatieschap Stichtse Groenlanden beslist over het aanvaarden daarvan.

Proces naar definitieve toetreding

De resultaten van de onderhandelingen tussen Stichtse Groenlanden en De Ronde Venen zijn vertaald in drie documenten die tezamen de toetreding van De Ronde Venen tot Stichtse Groenlanden regelen. Deze drie documenten (Toetredingsovereenkomst, aangepaste Gemeenschappelijke Regeling en Bijdrageregeling) zijn door dagelijks bestuur van Stichtse Groenlanden en het college van De Ronde Venen goedgekeurd.

Om de toetreding van de gemeente De Ronden Venen daadwerkelijk te effectueren dient het algemeen bestuur van Stichtse Groenlanden akkoord te gaan met de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling, de bijbehorende Bijdrageregeling en de Toetredingsovereenkomst.

De deelnemers dienen eveneens akkoord te gaan met de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Stichtse Groenlanden. Raden, colleges, burgemeesters en staten ontvangen hiervoor een voorstel dat het AB hen nog voor de zomer toezendt. Om voor 1 oktober 2017 tot een ordentelijke besluitvorming te komen is het niet mogelijk het voorstel tot wijziging van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling te amenderen. Elke wijziging zou namelijk een nieuwe ronde langs alle deelnemers tot gevolg hebben.

Als alle deelnemers hebben ingestemd zal de toetreding in het algemeen bestuur van Stichtse Groenlanden definitief gemaakt worden. Het algemeen bestuur neemt (met twee-derde meerderheid) het besluit om de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Stichtse Groenlanden vast te stellen. De gewijzigde GR wordt dan op 31 december a.s. gepubliceerd en treedt vanaf 1 januari 2018 in werking.

Schematisch ziet de besluitvorming er als volgt uit:

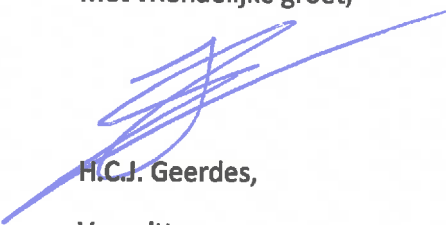
Eerste ronde, bestuursorganen (DB en AB) SGL en De Ronde Venen (college en raad) • Toetredingsovereenkomst accorderen • Voorstel tot wijziging GR vaststellen • Opleggers gevraagde besluiten burgemeesters, colleges, raden, staten vaststellen • Voor 1 juli afgerond; besluit raad De Ronde Venen dan bekend
Tweede ronde, bestuursorganen (raden, burgemeesters, colleges, staten) deelnemers in SGL • Over voorstel tot wijziging GR besluit nemen • Toetredingsovereenkomst als onderlegger • Bijdrageregeling, ter kennisneming • Voor 1 oktober afgerond
Derde ronde, in AB SGL • Wijziging GR finaliseren, bij 2/3de meerderheid van de deelnemers • Bijdrageregeling vaststellen • Voor 1 november afgerond

Vierde ronde, door DB SGL

- Gewijzigde GR publiceren op 31 december 2017
- De Ronde Venen deelnemer per 1 januari 2018

Om raadsleden in staat te stellen meer informatie over dit proces en de inhoud van de afspraken te krijgen en vragen te stellen zijn RMN en KokxDeVoogd bereid een toelichting te geven. Een verzoek daartoe kan via de griffie ingediend worden bij RMN.

Met vriendelijke groet,

H.C.J. Geerdes,

Voorzitter

Bijlage: raadsinformatiebrief dd 27 februari 2017

Klankbordgroep Kruisvaartkade
Jan Luykenstraat 27
3521 VB, Utrecht

Utrecht, 26 juni 2017
Betreft: bezwaren SPvE Kruisvaartkade

Geacht college, geachte gemeenteraad,

De Klankbordgroep Kruisvaartkade wil zijn teleurstelling uitspreken over de gang van zaken aangaande de afronding van het SPvE voor de Kruisvaartkade. De klankbordgroep wil het college en de raad vragen stil te staan bij de vorm en inhoud van het participatietraject en de verwoording hiervan naar college en raad.

De klankbordgroep heeft 14 jaar met een kritische, maar altijd positieve instelling deelgenomen en wij achten de inbreng van de gemeentelijke projectmanager hoog. We staan in hoofdlijnen achter de voorgestelde ontwikkeling, maar maken groot bezwaar tegen de versnelde procedure - geen ter inzage legging - en een aantal teksten in het SPvE op de vlakken:

- 1) Weergave en waarborging van in participatie gemaakte afspraken aangaande bouwhoogten, zichtlijnen en planschade;
- 2) Vastlegging van de ecologische bouw en leefomgeving en het behoud van bestaand groen, binnen de verdichtingswens;
- 3) Voorstelling van de voorgestelde verkeersafwikkeling en -druk, met name in de context van nabijgelegen projecten en de bestaande wijk.

De klankbordgroep geeft graag een nadere toelichting op deze punten. De klankbordgroep wil ook aangeven dat er in de buurt een wens bestaat ten aanzien van co-creatie m.b.t. het beeldkwaliteitsplan en dat de sociaal maatschappelijke functie van het bijtankstation door de gemeente wellicht beter kan worden ondersteund.

De leden van de klankbordgroep stellen met klem dat ze op eigen titel en niet namens de overige bewoners van de wijk en/of de rest van de gemeente met het project hebben meegedacht. Voor het behoud van het vertrouwen in het participatieproces en de gehanteerde procedure van de gemeente is het ter inzage leggen van het SPvE vóór de het vaststellen door de raad van groot belang.

Hoogachtend,
namens de Klankbordgroep Kruisvaartkade

E. de Bruin

De raden van de deelnemende gemeenten

Kenmerk : Uit-2017/06929/NR/RvW/jg
Doorkiesnr. : 030-6086030
Bijlagen :
Datum : 29 juni 2017
Onderwerp : vastgestelde begroting 2018 en jaarstukken 2016 GGDrU

Geachte raden van de 26 gemeenten waarvoor GGD regio Utrecht werkt,

Bijgevoegd treft u de begroting 2018 en de jaarstukken 2016 van GGD regio Utrecht. Het algemeen bestuur stelde deze, gelezen uw zienswijzen, vast in zijn vergadering van 29 juni jl.

Uit uw zienswijzen komt naar voren dat u zowel de inhoudelijke als financiële keuzes voor GGDrU steunt. Wel geeft u aan met belangstelling uit te zien naar een dekkingsvoorstel voor de aangekondigde ombuigingen. Het bestuur streeft naar een ombuigingsplan binnen de bestaande financiële kaders. Dit is gepresenteerd en vastgesteld in het algemeen bestuur van 29 juni 2017. In de komende periode worden de financiële gevolgen van het plan verwerkt in de eerste gewijzigde begroting 2018. U kunt deze in het najaar voor zienswijze tegemoet zien.

In uw zienswijzen roept u GGDrU om aan te sluiten bij de inrichting van het lokale sociale domein. Bij de uitvoering van zijn taken sluit GGDrU zoveel mogelijk aan bij de structuren in uw gemeente. Het meest duidelijk is dit in de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg waar bij uitstek wordt aangesloten bij uw wijk-, buurt-, en dorpsteams.

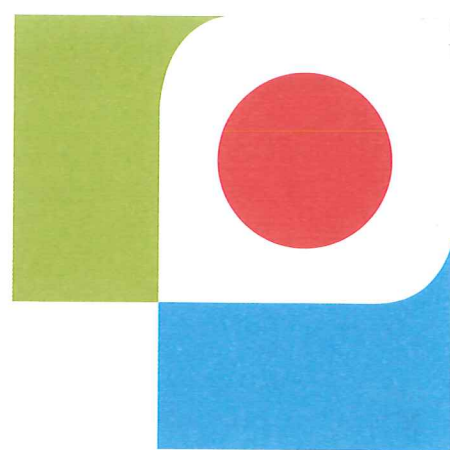
Enkelen van u plaatsen vraagtekens bij de verzendtermijnen van de stukken uit de planning en control cyclus. De verzendtermijnen zijn geregeld in artikel 34b en 35 lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De kadernota (verzonden 20 december 2016) en voorlopige jaarrekening (verzonden 14 april 2017) ontving u vóór de wettelijk gestelde termijn van 15 april. U ontving de ontwerpbegroting (verzonden 20 april 2017) binnen de daartoe gestelde termijn van acht weken voor de vergadering van het algemeen bestuur. Ik verzoek u vriendelijk in uw eigen planning rekening te houden met deze wettelijk vastgestelde termijnen.

Tenslotte wijs ik u er op dat u overeenkomstig artikel 35 lid 4 ter zake bij gedeputeerde staten van Utrecht uw zienswijze naar voren kunt brengen.

Ik hoop voldoende geïnformeerd te hebben,

Namens het bestuur van GGD regio Utrecht,

drs. Nicolette A.M. Rigter
directeur publieke gezondheid
e-mail: nrigter@ggdru.nl

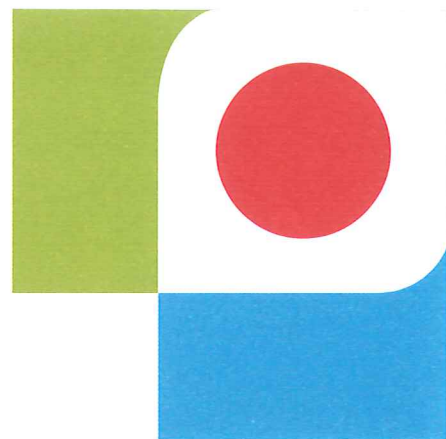

Europalaan 40
3526 KS Utrecht
t 030 - 3 400 600
e info@kbo-pcob.nl
i www.kbo-pcob.nl

Samen naar een seniorvriendelijke gemeente

Stappenplan gemeenteraadsverkiezingen 2018

1 mei 2017

Inhoud

Voorwoord	blz.	3
I. Ideeën aanreiken voor de verkiezingsprogramma's	blz.	4
1.1 Verkiezingsprogramma's	blz.	4
1.2 Kandidatencommissie	blz.	9
1.3 Afdelingsvergadering	blz.	9
II. Campagnetijd	blz.	9
III. Een nieuw College en een nieuwe raad	blz.	12
IV. Ondersteuning vanuit KBO-PCOB	blz.	13
<u>Bijlage 1</u> – Conceptbrief/mail		
Aan programmacommissies met standpunten	blz.	14
<u>Bijlage 2</u> - Conceptpersbericht		
Analyse gemeentelijke verkiezingsprogramma's	blz.	15
<u>Bijlage 3</u> – Conceptbrief/mail		
Aan lokale media naar aanleiding van gemeentelijke verkiezingsprogramma's	blz.	16
<u>Bijlage 4</u> – Over KBO PCOB	blz.	17

Voorwoord

Op 21 maart 2018 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats¹. Een prachtige kans om een seniorvriendelijk beleid in uw gemeente onder de aandacht van de politiek te brengen.

Het doel van dit stappenplan is om u ideeën te geven hoe u invloed kunt hebben op de verkiezingsprogramma's van de lokale politieke partijen. U vindt hiervoor in dit stappenplan tips en voorbeelden. Ook staan er suggesties in wat uw afdeling kan doen tijdens de verkiezingscampagne van de politieke partijen.

De weg naar de verkiezingen kan worden onderverdeeld in de volgende periodes:

1. schrijven van de verkiezingsprogramma's en opstellen van de kandidatenlijsten per politieke partij (voorjaar 2017 - najaar 2017);
2. campagne voeren: elke politieke partij probeert zoveel mogelijk mensen te overtuigen op haar te stemmen (najaar 2017 tot verkiezingsdag 2018);
3. verkiezingsdag (21 maart 2018);
4. onderhandelingen voor het collegeakkoord, leidend tot een nieuw College van B&W;
5. uitvoering van het collegeakkoord (2018–2022), samen met de nieuwe gemeenteraad.

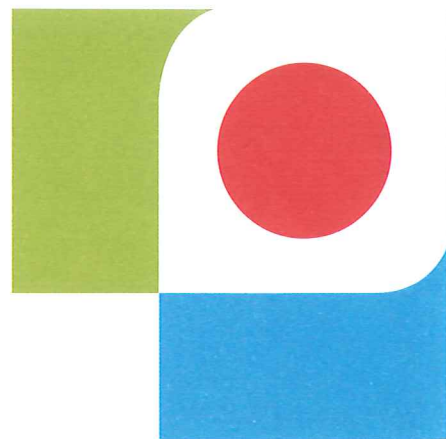
Alle periodes zijn belangrijk. U kunt als belangenbehartigers gedurende elke periode de belangen van senioren onder de aandacht brengen. Zo kunt u invloed uitoefenen op het (voorgenomen) beleid. Daarom biedt KBO-PCOB uw afdeling dit stappenplan aan.

In dit stappenplan ligt de nadruk op de eerste twee periodes. U vindt hierin:

- inhoudelijke informatie
- voorbeeldbrieven
- ideeën en mogelijkheden voor activiteiten of acties

KBO-PCOB is aan geen enkele politieke partij gelieerd en geeft ook geen stemadvies. Alle politieke partijen kunnen een seniorvriendelijke gemeente nastreven. Als belangenbehartiger doet u er verstandig aan om een zo breed mogelijk scala aan politieke partijen te bereiken.

¹ In enkele gemeenten is dit al in 2017, in verband met gemeentelijke herindeling. Dit geldt voor Súdwest-Fryslân, Leeuwarden, Waadhoeke, Westerwolde, Midden-Groningen en Zevenaar. Dag van stemming is 22 november 2017 (onder voorbehoud).

I. **Ideeën aanreiken voor de verkiezingsprogramma's**

Lokale politieke partijen stellen hun verkiezingsprogramma vast in het najaar van 2017. Daarin geven ze aan wat zij de komende vier jaar in de gemeenteraad willen realiseren.

1.1 **Verkiezingsprogramma's**

Hoe komen de verkiezingsprogramma's van lokale politieke partijen tot stand? Welke rol kan uw afdeling spelen, zodat ook de belangen van senioren voldoende terugkomen in de verkiezingsinzet van elke partij?

Wat past bij uw afdeling?

Bepaal allereerst wat bij uw afdeling, tijd en mogelijkheden past. In dit stappenplan vindt u vele mogelijkheden om te handelen binnen het spectrum van politieke lobby en belangenbehartiging in verkiezingstijd. Niet alle adviezen hoeven overgenomen te worden. Neem een overwogen besluit over de te varen koers en de haalbaarheid voor uw afdeling.

U kunt bijvoorbeeld besluiten:

- tot het informeren van de achterban over de verschillende verkiezingsprogramma's op het gebied van seniorvriendelijk beleid in uw gemeente.
- u actief te richten op de politieke lobby. Dit kan door politici te informeren over de onderwerpen die spelen bij uw achterban, en door hen te proberen te overtuigen om dit mee te nemen in de ontwikkeling van toekomstig gemeentelijk beleid.

Programmacommissie

De lokale partijen zijn tot in het najaar van 2017 bezig met het schrijven en vaststellen van het verkiezingsprogramma. Meestal wordt daarvoor een programmacommissie benoemd. Deze programmacommissie heeft haar eigen besprekingen, vraagt aan haar leden en/of maatschappelijke organisaties om ideeën te leveren en werkt deze vervolgens uit. Op basis van alle informatie stelt ze haar *conceptprogramma* op. Dit conceptprogramma wordt via het bestuur van de betreffende politieke partij voorgelegd aan de partijleden. Deze kunnen wijzigingsvoorstellen doen en stellen op een ledenvergadering (najaar 2017) de uiteindelijke tekst vast.

Wat kunt u doen?

Probeer invloed uit te oefenen op deze verkiezingsprogramma's. Discussieer binnen uw afdeling over wat leden belangrijk vinden; noem het een politieke bijeenkomst. Het zou mooi zijn als de bijeenkomst nog voor de zomer van 2017 plaatsvindt. Denk na over de wijze waarop u de politieke partijen met de uitkomsten wilt benaderen. Een aantal zaken is daarbij van belang:

a. Samenwerkingspartners zoeken

Zijn er in uw gemeente meerdere afdelingen van KBO en/of PCOB of andere belangenbehartigers voor senioren? Dan kunt u wellicht samen optrekken richting politieke partijen. Benut een eventueel bestaande COSBO. Vergeet hierbij niet de organisaties van migrantenouderen.

Bekijk ook of er in uw gemeente maatschappelijke organisaties of belangenbehartigers zijn waar u (op onderdelen) mee zou willen samenwerken. Denk aan patiëntenorganisaties, gehandicaptenplatforms² of een huurdersvereniging. Benut ook de inzet van senioren die actief zijn in overlegorganen als adviesraad sociaal domein³, participatieraad of seniorenraad.

Werk samen bij gemeenschappelijke belangen. Uitgangspunt hierbij kan zijn: samen waar het kan, alleen waar nodig. Zeker als er herindelingen zijn (geweest) zal een gemeente meerdere steden, dorpen of kernen omvatten en vergt het enige stuurmanskunst voor een afdeling om met alle belangenbehartigers samen te werken.

Over het algemeen geldt: hoe groter de groep inwoners die u vertegenwoordigt, hoe groter de kans dat u uw doel bereikt. Samen sta je sterker, apart wordt u wellicht tegen elkaar uitgespeeld.

b. Belangrijke thema's bepalen

KBO-PCOB wil seniorvriendelijke gemeenten. Maar wat houdt dat in? Het manifest en de speerpuntenkaart van KBO-PCOB kunnen behulpzaam zijn bij het gesprek daarover. Het is bedoeld om u te inspireren, u kunt zelf ook kijken welke thema's aandacht vragen in uw gemeente. Wat is het belangrijkste; wat leeft er bij uw achterban; wat is haalbaar; waarmee kunt u publiciteit behalen; met welke thema's krijgt u uw achterban mee?

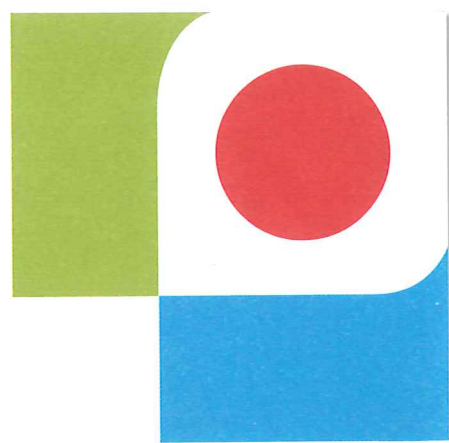
Zorg bij een grote gemeente dat senioren van zoveel mogelijk dorpskernen en wijken zich herkennen in de punten die u naar voren brengt bij de politiek. Benut ook de signalen van uw eigen vrijwilligers (ouderenadviseurs, belastinghulpen, lief & leed-commissie). Zij weten immers goed wat er leeft onder senioren en kunnen concrete voorbeelden en casussen inbrengen. Heel belangrijk, want daarmee brengt u uw belangenbehartiging tot leven en maakt u uw verhaal herkenbaar.

Stel de thema's vast:

- in overleg met de eigen achterban;
- in overleg met uw actieve leden in adviesraden sociaal domein, participatieraden of seniorenraden;
- in overleg met samenwerkingspartners.

² *Ieder(in), de landelijke organisatie van mensen met een beperking heeft ook een handreiking: Stappenplan voor effectieve belangenbehartiging: Politieke beïnvloeding op lokaal niveau' (september 2014).*

³ *Voorheen Wmo-raad*

Formuleer uw wensen zo dat ze helder en aantrekkelijk zijn voor politieke partijen. Zorg dat u de thema's kort en bondig op papier heeft staan. U kunt uw standpunten dan immers achterlaten als u contact heeft gehad met een politieke partij. Denk van tevoren goed na: bij welke politieke partij past welk punt het beste?

Tips

Zoek de oude partijprogramma's op. U kunt dan zien wat de verschillende politieke partijen vier jaar geleden schreven over senioren. Wat is er van terechtgekomen? U kunt ook zien wat de idealen zijn van een specifieke partij en waar seniorenbeleid goed bij zou passen. U kunt dit gebruiken bij uw gesprek met de politieke partijen.

Bekijk wat er recent in het nieuws is geweest, lokaal en/of landelijk. Bijvoorbeeld een tekort aan seniorenwoningen, problemen bij woningaanpassingen, een slechte website van de gemeente, overbelasting van mantelzorgers, te weinig huishoudelijke hulp en ondersteuning voor mensen die dit nodig hebben of veel senioren die financiële problemen hebben. Haak hierop in.

Benut de speerpuntenkaart en het Manifest van KBO-PCOB, als inspiratiebron. Ze zijn te downloaden van de KBO-PCOB-website, te bestellen via info@kbo-pcob.nl of telefonisch via de Ledenservice: 030 3 400 600.

Organiseert u een politieke bijeenkomst voor uw achterban? Zet dan een aantal punten op een groot vel papier. Geef de deelnemers tien stickers, die ze mogen verdelen over deze punten. De onderwerpen die de meeste stickers krijgen, leven blijkbaar het meest onder de achterban. Dit kunt u later ook zo overbrengen bij de politieke partijen.
Als u handig bent met de digitale techniek, kunt u ook een webpoll (laten) maken via uw website of via Facebook.

c. Contact zoeken

Als de belangrijke thema's zijn bepaald, is het belangrijk contact te zoeken met de politieke partijen. De persoonlijke lobby is een effectief instrument. Bel of mail een vertegenwoordiger van de partijen en stel uzelf voor als belangenbehartiger. Zoek ingangen, maak gebruik van uw netwerk. Probeer te komen tot een gesprek, met elke politieke partij afzonderlijk. Vorm een groepje mensen dat deze gesprekken voert. Dit kan ook in wisselende samenstelling. Benut hierbij uw actieve leden in de adviesraad sociaal domein, participatieraad of seniorenraad.

Zo verleidt u politieke partijen tot een gesprek:

- Vraag naar het tijdspad en of inspraak mogelijk is bij het formuleren van het verkiezingsprogramma en de lokale campagnethema's.
- Maak bekend hoeveel leden er in uw gemeente wonen en dat u hen graag wilt informeren over wat voor senioren van belang is. Geef aan dat dit kansen biedt voor de politieke partijen.
- Geef aan dat u de verschillende partijprogramma's gaat bekijken op de aandacht die men daarin voor senioren heeft.
- Vraag of de partij al nagedacht heeft over seniorvriendelijk beleid voor de gemeente.
- Wijs er op dat uw afdeling hier graag ideeën voor aanreikt. Dit kunt u doen door bijvoorbeeld een speerpuntenkaart op te sturen en op een later moment hierover te bellen.
- Wees positief en nodig uit tot gesprek; kijk of u tot een afspraak kunt komen.
- Geef aan dat u graag op de hoogte blijft van wat de partij aan het doen is en dat u graag mee wilt denken.

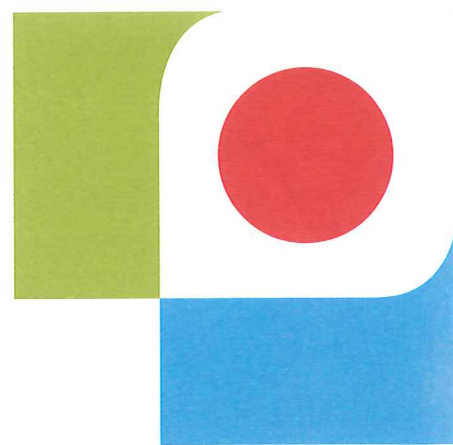
Ter ondersteuning van het persoonlijke contact, of als persoonlijk contact niet mogelijk is, kunt u een brief of mail plus de speerpuntenkaart sturen naar de lokale afdelingen van de partijen (zie bijlage 1). Het is goed om binnen een partij een contactpersoon te hebben. Na het versturen kunt u bellen met uw contactpersoon om te vragen of uw bericht is aangekomen en dat u bereid bent om zaken toe te lichten en graag op de hoogte gehouden wilt worden.

Tips

Vraag bij het gemeentehuis na welke partijen deelnemen aan de verkiezingen. Vraag bij de (secretaris van) afdelingen van politieke partijen wanneer en door wie het programma geschreven wordt. Vraag naar de gegevens van de juiste personen om contact mee te leggen. Mocht u geen contactgegevens vinden van bepaalde politieke partijen in uw gemeente, dan vindt u deze meestal op de landelijke websites. Daar is ook vaak een richting voor de lokale verkiezingsprogramma's te vinden, die de landelijke partijen ontwikkelen voor de lokale afdelingen. Lokale partijen (zoals Burgerbelangen of Leefbaar) hebben vaak hun eigen websites.

d. Leden die lid zijn van een partij inschakelen

Mogelijk is iemand van uw afdeling actief lid van een politieke partij. Hij of zij kan bij de betreffende partij een verzoek doen om uw afdeling uit te nodigen voor een gesprek met de programmacommissie. Het is handig om in een vroeg stadium in kaart te brengen over welk netwerk ten aanzien van de politieke partijen uw afdeling beschikt. U kunt deze leden van politieke partijen

vragen welke thema's belangrijk zijn voor hun partij. U kunt hen ook vragen om binnen hun eigen partij de belangen van senioren te behartigen, bijvoorbeeld door de speerpuntenkaart van KBO-PCOB uit te delen en toe te lichten.

e. Suggesties geven op basis van conceptpartijprogramma's

U kunt – zonder dat het u gevraagd is – (positief) commentaar geven op de conceptprogramma's van partijen. Bij de partijen kunt u deze programma's opvragen. Let bij de beoordeling onder andere op het volgende:

- Komen uw belangrijke thema's voldoende terug in het concept?
- Hoeveel houvast biedt de tekst? Is het programma vrijblijvend of spreekt men zich duidelijk uit?

f. Publiciteit zoeken

Zorg dat u regelmatig in het nieuws komt. Bijvoorbeeld door publicatie van (opinie)artikelen in de lokale krant over iets wat verbetering behoeft in uw gemeente, over wat goed gaat of over een door u behaald succes in samenwerking met de politiek. Ook kunt u interviews geven waarin u vertelt over de belangen van senioren of over een actueel thema dat uw leden raakt. Of organiseer publieksacties of een tocht langs (on)toegankelijke plaatsen.

Publiciteit is altijd een belangrijk middel, maar in verkiezingstijd is dit extra belangrijk. Met publiciteit bereikt u zowel de inwoners als politici. In de aanloop naar de verkiezingen zijn zij extra sensitief voor wat er in het nieuws verschijnt. Zodra uw onderwerp goed in het nieuws komt, zal het dus ook door de politiek belangrijker gevonden worden.

Samengevat

- Zoek samenwerking met andere belangenbehartigers (samen sta je sterker).
- Bespreek met uw achterban en uw actieve leden welke thema's u belangrijk vindt.
- Probeer in gesprek te komen met de programmacommissies van de verschillende politieke partijen. Geef na afloop de speerpuntenkaart af. Als er geen gesprek tot stand komt, stuur dan een speerpuntenkaart op.
- Wees positief en zorg voor goede contacten.
- Geef informatie die correct en toetsbaar is.
- Breng uw politieke netwerk in kaart en benut het.
- Reageer op conceptpartijprogramma's.
- Zoek zelf de publiciteit over voor u belangrijke thema's.

1.2 Kandidatencommissie

Veel partijen vormen een kandidaatstellingscommissie voor de werving en selectie van kandidaten voor de gemeenteraad. De commissie voert uitgebreide gesprekken met de kandidaten en levert uiteindelijk de ontwerp-kandidatenlijst aan, waarover de leden van de politieke partij beslissen. Als belangenbehartiger is het goed om te weten wie de kandidaten zijn. Er kunnen mensen kandidaat zijn met wie u vroeger al goede contacten had. Via hen heeft u meer kans op een goede ingang voor uw standpunten. De kandidatenlijsten zijn verkrijgbaar bij de partijen.

1.3 Afdelingsvergadering

In een afdelingsvergadering van de politieke partij (najaar 2017) stellen de leden uiteindelijk het partijprogramma en de kandidatenlijst vast. Hier is discussie, kunnen onderwerpen nog duidelijker opgeschreven worden of kunnen onderwerpen belangrijker worden. Hier wordt gestemd. Als belangenbehartiger heeft u niet rechtstreeks inspraak. Wel kunt u partijleden vragen om veranderingen en aanvullingen voor te stellen. Dit kan in de vorm van een amendement.

II. Campagnetijd

Na de vaststelling van de programma's en de kandidatenlijsten van de verschillende politieke partijen, begint de campagnetijd (najaar 2017 tot verkiezingsdag 2018). Tijdens de campagne zijn de politieke partijen met name bezig met de profilering van hun lijsttrekker en de standpunten.

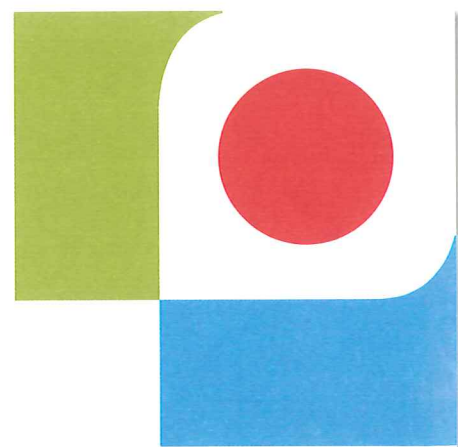
Vaste onderdelen van de verkiezingscampagne zijn:

- verkiezingsdebatten waaraan de partijen meedoen en waarvan media verslag uitbrengen;
- informatiekramen van politieke partijen op markten, op bijeenkomsten en in winkelcentra;
- politieke partijen zoeken bovendien extra de publiciteit, bijvoorbeeld door een bericht uit te brengen over een onderwerp dat leeft in de gemeente.

Afhankelijk van de creativiteit profileren partijen zich ook op andere manieren.

Wat kunt u doen?

Tijdens de campagne zijn kiezers bezig hun mening te vormen. U kunt deze periode gebruiken om uw leden voor te lichten over de standpunten van de verschillende partijen, bijvoorbeeld tijdens een bijeenkomst. Dit is tevens een goed moment voor het verstevigen van contacten in en met uw achterban. U kunt ook zelf de publiciteit zoeken met uw onderwerpen en standpunten, zodat deze op de publieke agenda komen te staan.

Enkele campagne-ideeën voor uw afdeling:

a. Verkiezingsprogramma's beoordelen

U kunt zelf de programma's van de lokale partijen beoordelen op 'seniorvriendelijke' aspecten. Geef uw mening hierover, bijvoorbeeld: "Het valt ons op dat alle politieke partijen het hebben over meer seniorenwoningen, maar dit wordt nauwelijks uitgewerkt". Deze uitkomsten kunt u onder de aandacht van de media brengen. Hiervoor kunt u een persbericht opstellen (zie bijlage 2). U kunt ook uw leden informeren over de uitkomsten, in uw nieuwsbrief of op een themabijeenkomst. Dit helpt hen in het verkiezingshokje een bewuste keuze te maken.

b. Actualiteit volgen

Wat melden de lokale en regionale media over de verkiezingen en senioren? Deze actualiteit kunt u gebruiken om uw mening en/of standpunt via een persbericht, artikel, ingezonden brief of bijeenkomst onder de aandacht te brengen van de media. Uw achterban informeert u ook via uw afdelingsnieuwsbrief.

c. Lijsttrekkers interviewen

Doe een verzoek bij de politieke partijen of u de lijsttrekker (of iemand anders) mag interviewen voor uw afdelingsnieuwsbrief. Met als vraag: "Wat zou u doen voor senioren als u in de gemeenteraad komt/blijft?" Zorg bij publicatie van de tekst dat u toestemming heeft van de geïnterviewde wanneer zijn/haar uitspraken letterlijk worden aangehaald.

d. Belangstelling van journalisten genereren

Wat zeggen politieke partijen over de positie van ouderen en wat doet de gemeente nu al? Stel een journalist, bijvoorbeeld van een lokale krant, voor om in de verkiezingsperiode de politieke partijen naar hun mening hierover te vragen. Uw afdeling kan deze journalist ondersteunen (zie bijlage 3).

e. Zelf een rondetafelgesprek / debat organiseren

Het zelf organiseren van een verkiezingsbijeenkomst heeft voor- en nadelen. Voordeel: u kunt zelf de agenda bepalen, u zorgt voor bekendheid van uw afdeling, u krijgt meer zicht op uw achterban en u krijgt belangstelling van de politiek en media. Nadeel: het kost betrekkelijk veel tijd en wellicht geld om de bijeenkomst te organiseren (zaal regelen, sprekers regelen, bezoekers werven, publiciteit zoeken).

Kiest u ervoor om zelf een bijeenkomst te organiseren, dan nodigt u – naast uw achterban en andere belangstellenden – de lijsttrekkers of een andere kandidaat van de diverse partijen uit. In dit gesprek kunt u proberen om vage toezeggingen om te buigen in concrete doelen. Dit behaalde resultaat legt u

als afdeling vast. U kunt een verslag van dit gesprek publiceren op uw afdelingswebsite of in uw nieuwsbrief.

f. In de verkiezingsdebatten die anderen organiseren participeren

In de eerste drie maanden van 2018 zullen er veel verkiezingsbijeenkomsten plaatsvinden. U kunt hierbij aanwezig zijn en, indien de gelegenheid wordt geboden, vragen stellen over hoe de partijen aandacht willen besteden aan de positie van ouderen in de gemeente.

g. Met individuele kandidaten die op campagne zijn in gesprek gaan

Veel politieke partijen proberen stemmen te werven door gesprekken aan te gaan op de markt, in buurthuizen, op scholen en andere plekken waar veel mensen komen. Grijp deze gelegenheid aan om met hen in gesprek te gaan over de gemeente. Roep uw leden en achterban op om per e-mail de plaatselijke partijen en politici vragen te stellen en te informeren over de positie van ouderen in de gemeente.

h. Op andere manieren aandacht vragen

Creëer aandacht voor de positie van senioren in uw gemeente door bijvoorbeeld een handtekeningenactie te houden, een rapport uit te brengen over signalen uit uw achterban of na een 'schouw'. Of organiseer iets interactiefs. Mijlpalen als de Dag van het Compliment of Dag van de Oudere kunt u benutten om aandacht te vragen voor een seniorvriendelijk gemeentelijk beleid.

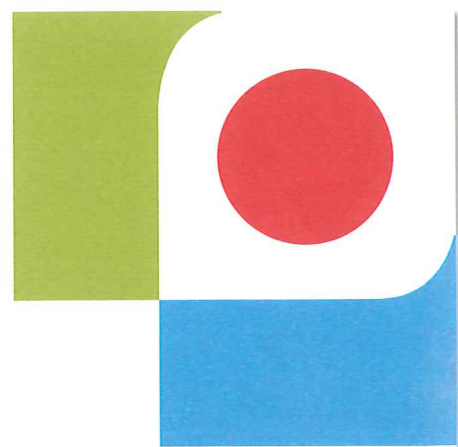
i. Voor de verkiezingsdatum in de media proberen te komen.

Probeer als afdeling tot de verkiezingsdatum regelmatig zichtbaar te zijn in de media. Stem uw planning hierop af.

Tips

Stuur/mail een persbericht of ingezonden brief het liefst naar een persoon (een naam) en niet naar de algemene redactie. U hebt dan meer zekerheid dat het niet tussen de post verdwijnt. Bovendien kunt u daarna even bellen/mailen om te informeren of het (pers)bericht is aangekomen.

Het schrijven van een persbericht wordt eenvoudiger als u denkt aan de vijf w's: wie, wat, waar, wanneer en waarom. Vermeld deze al in de introtekst. Zet onderaan het bericht een telefoonnummer waarop u bereikbaar bent, voor het geval de journalist om extra informatie of een interview vraagt.

Samengevat

- *Bekijk verkiezingsprogramma's op voor senioren belangrijke punten en stuur conclusies naar de media.*
- *Volg de actualiteit en haak hierop in.*
- *Interview de lijsttrekkers voor uw eigen nieuwsbrief.*
- *Interesseer een journalist voor het predicaat seniorvriendelijke gemeente en geef deze de speerpuntenkaart.*
- *Organiseer zelf een rondetafelgesprek over een seniorvriendelijke gemeente.*
- *Doe actief mee aan de verkiezingsdebatten die anderen organiseren.*
- *Ga met kandidaten in gesprek.*
- *Vraag op andere manieren de aandacht.*
- *Probeer vlak voor de verkiezingen in de media te komen.*

Er zijn dus veel mogelijkheden om 'een seniorvriendelijke gemeente' onder de aandacht van de lokale partijen te brengen. Doe niet alles; probeer een keuze te maken. Welke aanpak past bij uw afdeling, waar zijn uw leden goed in en hoeveel tijd kunnen en willen zij besteden aan de verkiezingen? Misschien kunt u voor de gemeenteraadsverkiezingen (dus tijdelijk) één of meer vrijwilligers aantrekken, die taken op zich nemen waar de tijd voor ontbreekt of waar u zelf minder goed in bent.

Tot slot

Doe uw voordeel met de verkiezingstijd. De gemeenteraad tilt de moeilijkste onderwerpen graag over de verkiezingen heen. Hebt u met zo'n onderwerp te maken, dan kunt u er goed op inspelen in uw campagne. Probeer in dat geval om toezeggingen te krijgen.

III. Een nieuw college en een nieuwe raad

Onderhandelingen – Brief of manifest

Na de verkiezingen wordt duidelijk hoe de raadszetels zijn verdeeld en met welke coalitie een college van Burgemeester en Wethouders (B&W) kan worden gevormd. Net als bij de Tweede Kamer betekent dit dat er onderhandeld wordt om te komen tot een collegeakkoord. Al dan niet onder leiding van een (in)formateur.

In een dergelijk akkoord past ook gemeentelijk seniorenbeleid. U kunt in deze periode opnieuw het landelijk Manifest of uw lokale inzet sturen naar de (in)formateur en de onderhandelaars van de betreffende politieke partijen.

Een nieuw raad en nieuwe wethouders - Kennismaken

Als het nieuwe College van B&W is gevormd, gaat men voor een periode van vier jaar (2018-2022) aan de slag met de uitvoering van het collegeakkoord, samen met de nieuwe gemeenteraad. Ga kennismaken met de nieuwe raadsleden en wethouders. Maak, zo mogelijk, afspraken voor periodiek overleg. Veel afdelingen zitten bijvoorbeeld twee keer per jaar met wethouders aan tafel. U kunt ook eens per jaar een rondje maken langs de fracties van de politieke partijen in de nieuwe raad.

IV. Ondersteuning vanuit KBO-PCOB

Speerpuntenkaart en Manifest

Het verenigingsbureau van KBO-PCOB heeft speerpunten voor een seniorvriendelijke gemeente opgesteld. Hiervan is een speerpuntenkaart gemaakt. Daarbij hoort een toelichting op de speerpunten, het Manifest. De speerpuntenkaart en het Manifest kunt u bij de diverse politieke partijen onder de aandacht brengen. Doe dit bij voorkeur in een persoonlijk gesprek.

Elke afdeling heeft zowel tien speerpuntenkaarten als een Manifest opgestuurd gekregen. Via onze website www.kbo-pcob.nl/gemeenteraadsverkiezingen kunt u deze ook downloaden. Via de Ledenservice (info@kbo-pcob.nl of 030-3 400 600) kunt u, tegen verzendkosten, meer exemplaren van de speerpuntenkaart en het Manifest aanvragen.

Conceptbrieven/mails

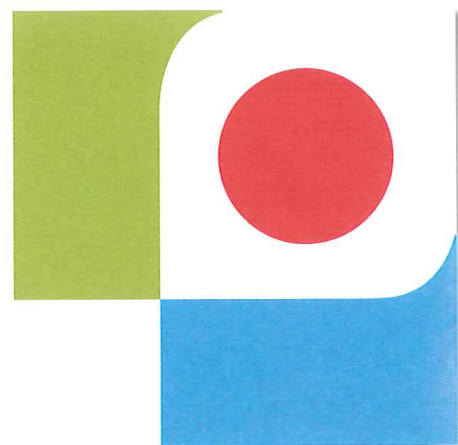
Als bijlagen bij dit stappenplan zijn diverse conceptbrieven/mails opgenomen (zie blz. 13–17). U vindt een conceptbrief aan het College van Burgemeester en Wethouders/Raad, een voorbeeld voor een persbericht en een idee voor het genereren van media-aandacht. Deze kunt u naar eigen behoefte en inzicht gebruiken, invullen en aanpassen.

U kunt de bijlagen ook downloaden via www.kbo-pcob.nl/gemeenteraadsverkiezingen. Zo kunt u de voorbeelden aanpassen voor uw lokale situatie.

Tot slot

KBO-PCOB hoort graag van uw plannen en acties. Geef uw ervaringen door. Deze informatie kunnen we gebruiken om andere afdelingen te informeren en om er via onze eigen publiciteitsnetwerken over te berichten. Bij voorbaat dank voor de moeite.

Wij wensen u veel succes bij uw werk voor een seniorvriendelijke gemeente!

Bijlage 1 Conceptbrief of e-mail aan politieke partijen

Aan de programmacommissie, kandidatencommissie en campagnecommissie van *[partij invullen]*

Onderwerp: Hoe seniorvriendelijk is uw partij?

Geachte Commissie,

Samen naar een seniorvriendelijke gemeente, dat wil KBO-/PCOB-afdeling *[***]* graag realiseren in de komende raadsperiode.

Senioren kunnen het verschil maken. De helft van de stemgerechtigden is boven de 50 jaar, dat zijn 6,4 miljoen Nederlanders. Als lokale seniorenorganisatie en belangenbehartiger letten wij tijdens de aankomende verkiezingsperiode op thema's die juist voor onze leden van groot belang zijn, zoals:

- Voldoende inkomen voor ouderen
- Integrale aandacht voor wonen en zorg
- Een veilige gemeente
- Digitalisering zonder uitsluiting
- Aandacht voor zingeving

Graag lichten wij deze punten verder toe. Wij zien uit naar een persoonlijke kennismaking en nemen binnenkort graag contact met u op om een afspraak te maken. Mocht u contact met ons willen opnemen, dan kan dat via onderstaand telefoonnummer.

Met vriendelijke groet,

Namens KBO- / PCOB- afdeling *[***]*
[naam en functie binnen de afdeling]
[vergeet uw mailadres en telefoonnummer niet]

Bijlage 2 Conceptpersbericht analyse gemeentelijke verkiezingsprogramma's
voor KBO- / PCOB- leden in uw plaatselijke blad

Hoe seniorvriendelijk is de gemeente [*]? [of]**

Hoe seniorvriendelijk zijn de politieke partijen in [*]? [of]**

Welke politieke partijen maken [*] seniorvriendelijk?**

De politieke partijen verschillen sterk van mening over de toekomst van de gemeente. Komende gemeenteraadsverkiezingen staat er nogal wat op het spel en senioren kunnen hier in het verschil maken. De helft van de stemgerechtigden is boven de 50 jaar, dat zijn 6,4 miljoen Nederlanders. Maar hoe seniorvriendelijk *[is de gemeente/zijn de politieke partijen]*? KBO-PCOB zoekt het uit en stelt het aan de kaak.

[optionele zin, indien de programma's zijn geanalyseerd:] We keken naar de verkiezingsprogramma's. Welke plannen hebben de verschillende politieke partijen voor de komende periode?

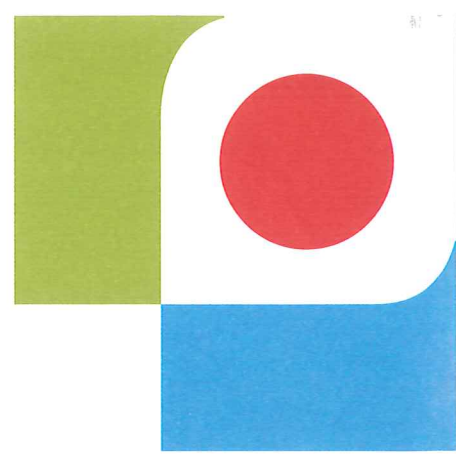
We letten daarbij op de thema's die juist voor senioren van groot belang zijn:

- Voldoende inkomen voor ouderen
- Integrale aandacht voor wonen en zorg
- Een veilige gemeente
- Digitalisering zonder uitsluiting
- Aandacht voor zingeving

Het volgende valt ons op. *[positieve en negatieve bevindingen noemen van de gemeente/partijen, in 2-4 zinnen.]*

KBO-PCOB geeft géén stemadvies. Onze leden zijn allemaal verschillend, ook in hun politieke voorkeuren. Als onafhankelijke organisatie willen we met iedereen om tafel om de belangen van senioren te bepleiten. Want wij vinden dat álle partijen oog moeten hebben voor hun situatie.

- Voor meer informatie kunt u contact opnemen met KBO-/PCOB-afdeling [***], contactpersoon: [***], telefoon [***], mail [***].

Bijlage 3 Conceptbrief of -mail aan lokale media naar aanleiding van gemeentelijke verkiezingsprogramma's

Datum: [***]

Betreft: Gemeentelijk seniorenbeleid en de gemeenteraadsverkiezingen 2018

Geachte redactie,

Wij vragen uw aandacht voor de positie van senioren in de gemeente. Samen willen we werken aan een seniorvriendelijke gemeente. Dit is nu namelijk lang niet altijd het geval. *[noem hier een voorbeeld waarin uw gemeente achterblijft ten opzichte van ouderen; denk aan verkeersveiligheid, voldoende seniorenwoningen/blijversleningen, toegankelijkheid, voorzieningen, toeslagen en/of compensaties. Blijf bij voorkeur actueel, urgent en concreet; daarmee vangt u het snelst de aandacht van de media]*

Als vertegenwoordigers van senioren willen wij stimuleren dat de gemeente een seniorvriendelijk beleid opstelt.

Een blik op de verkiezingsprogramma's in onze gemeente leert ons dat er meer moet en kan op het gebied van zorg, wonen, digitalisering, veiligheid en zingeving. Zo zijn er meer seniorenwoningen nodig, moeten de Wmo-voorzieningen betaalbaar blijven, *[aanvullen of vervangen door eigen lokale voorkeuren en wensen]*. Dit maken wij ook kenbaar aan de politieke partijen.

De senioren in *[gemeente]* dagen u uit. Durft uw redactie het aan om, samen met ons, te onderzoeken of te bevragen wat de politieke partijen aan senioren te bieden hebben? Dit laat een andere, meestal onverwachte kant van onze plaatselijke politiek zien. Een andere kijk op de politiek in onze gemeente *[***]*. Een kant die heel veel inwoners aangaat. Partijen kunnen het verschil maken. Laten we samen bekijken of ze daartoe ook de goede plannen hebben.

We hopen van u te horen.

Met vriendelijke groet,

Namens KBO-/PCOB-afdeling [***]

[naam en functie binnen de afdeling]

[vergeet uw mailadres en telefoonnummer niet]

Bijlage 4: Over KBO-PCOB

KBO-PCOB is met meer dan een kwart miljoen leden de grootste seniorenorganisatie van Nederland. Wij maken ons sterk voor een samenleving waarin senioren volwaardig kunnen meedoen en mensen omzien naar elkaar.

KBO-PCOB draagt bij aan een krachtige positie van senioren. KBO-PCOB maakt zich daar sterk voor, zowel op landelijk als op provinciaal en gemeentelijk niveau.

Onze belangenbehartiging richt zich op vijf thema's:

- Koopkracht
- Zorg, wonen en welzijn
- Veiligheid
- Digitalisering
- Zingeving

Naast de landelijke belangenbehartiging biedt KBO-PCOB ook aantrekkelijk ledenvoordeel en services voor de leden.

KBO-PCOB is een vereniging voor en door leden. We hebben meer dan 800 lokale afdelingen in heel Nederland. Daar ontmoeten mensen elkaar, ondernemen ze activiteiten en behartigen ze lokaal de belangen van senioren. Duizenden vrijwilligers zetten zich in via KBO-PCOB: bijvoorbeeld als belastinginvuller, ouderenadviseur, veiligheidsadviseur of tabletcoach.

KBO-PCOB is het samenwerkingsverband van de twee landelijke verenigingen Unie KBO en PCOB.

Op het terrein van belangenbehartiging werken Unie KBO en PCOB zowel landelijk als lokaal al jarenlang samen. Lokale afdelingen van beide verenigingen zoeken elkaar ook steeds vaker op. Daarom is de ambitie om samen één sterke organisatie te vormen in het belang van alle senioren van Nederland.

Meer weten?

www.kbo-pcob.nl

Tel. 030 - 3 400 600

info@kbo-pcob.nl

Uitgave mei 2017